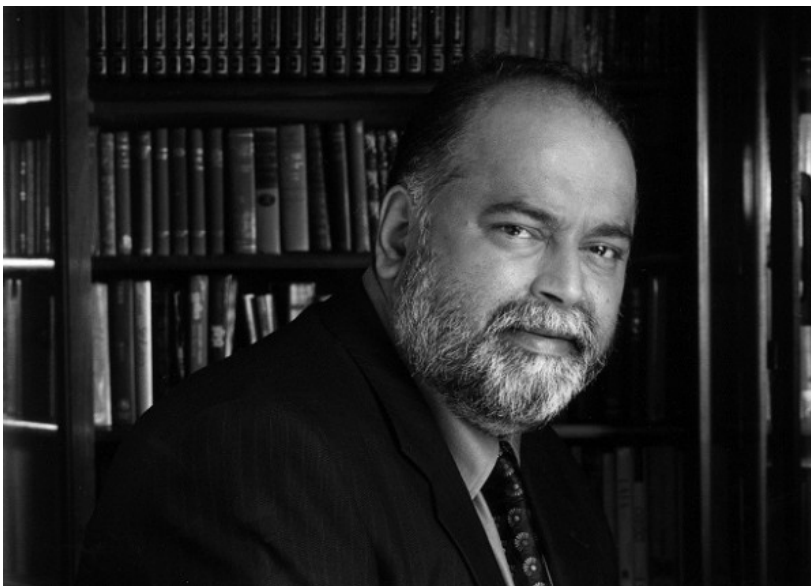

ZATERDAGINTERVIEW

Arjun Appardurai: 'Cash is de gemeenschappelijke taal in de grootstad'

10 december 2011 (MO*) — Arjun Appardurai is een gerenommeerd antropoloog die opgroeide in Mumbai, naam maakte met studies over globalisering en cultuur en terugkeerde naar zijn geboortestad om er met blotevoetenantropologen en andere onderzoekers te werken aan een beter begrip van de geglobaliseerde stad met al haar tegenstellingen en ongelijkheden, maar ook haar dromen en beloften.

'Shiv Sena is India's enige echte fascistische beweging, en dat is opmerkelijk want dat betekent dat het fascisme in India grootstedelijk is, gevestigd en geworteld in de financiële hoofdstad van het land en in de meest kosmopolitische stad van India.'

De Leuvense onderzoeksgroep Cultures and Development Studies (CADES) aan de KULeuven inviteerde Arjun Appadurai onlangs voor een van de avonden in de serie *Cities in Development*, waar hij in gesprek ging met Filip De Boeck. MO* sprak met Appadurai over de onmogelijke stad en de hoop van de uitgesloten massa's.

Arjun Appardurai: Mumbai is een stad van vele kringen. Er is Centraal- en Zuid-Mumbai, het oude hart van de stad, dat ook vandaag nog het financiële hart van het land blijft. Daarnaast ontstonden nieuwe stedelijke centra rond onder andere de textielindustrie en groeide een verdere periferie. Vandaag ontstaan nieuwe metropolitaine centra, los van Mumbai, maar door hun groei en door de treinverbindingen met het centrum smelten ze samen tot wat een enorm grootstedelijk gewest wordt.

Iedereen wil nog steeds zo dicht mogelijk bij het hart van de stad wonen, omdat daar nog steeds de meeste kansen zijn op werk of inkomen. Toch zijn er in deze overbevolkte en uiterst intense stad nog steeds uitgestrekte stukken braakland waar niemand woont, bijvoorbeeld waar het leger grond heeft of de vroegere textielindustrie gevestigd was.

Zou een bestuur zoals Sjanghai kent efficiënter zijn om die beperkte ruimte voor zoveel mensen te beheren?

Arjun Appardurai: Weinig mensen in Mumbai zijn te vinden voor het grootindustriële model van Sjanghai, waar het leven, de huisvesting, de tewerkstelling en de toekomst van de meerderheid volledig beheerst worden door de plannen en behoeften van de captains of industry. Die upmarket fantasie interesseert ons niet. Als je verwijzing naar Sjanghai echter gaat over de capaciteit van de overheid om de stad te besturen, dan is dat een andere zaak. Het zou fantastisch zijn als iemand in staat was om die braakliggende terreinen beschikbaar te maken voor al die mensen die nu geen huisvesting vinden in Mumbai.

Het probleem in India is dat de overheid niet zomaar kan ontegenen of plannen, want dat geeft altijd onmiddellijk aanleiding tot grote protesten. En aangezien iedereen een stem heeft bij de verkiezingen, is het voor politici niet zo makkelijk om de kortetermijnbelangen van de bevolking te negeren ten

voordele van de langetermijnbelangen van de gemeenschap. Zelfs de armste inwoner van India moet om de vier jaar overtuigd of "omgekocht" worden door ambitieuze politici.

Welke impact heeft de economische groei van de voorbije twintig jaar gehad op de capaciteit van de bevolking om haar eigen toekomst te kiezen en vorm te geven?

Arjun Appardurai: Te weinig impact, dat is duidelijk. Mumbai is bijvoorbeeld een sleutel voor de welvaart en rijkdom van India, maar de deelstaat Maharashtra, waarvan Mumbai de hoofdstad is, slaagt er echter niet in veel van die rijkdomcreatie mee te pikken. En omgekeerd geven de politici van Maharashtra, die grotendeels verkozen worden door rurale kiezers, niet echt om de economische motor die Mumbai is voor het hele land.

Ze beschouwen Mumbai als een melkoe waar ze de nodige fondsen vinden om hun dienstbetoon mee te financieren, maar niet als een centrum dat de rest van de staat economisch mee kan ontwikkelen. En al zeker niet als een plaats waar je armoede moet aanpakken, of voor huisvesting en gezondheidszorg moet zorgen.

De cruciale vraag is waarom de elites en de superrijken van Mumbai –en ze leven er allemaal: de Ambanis, de Mahindras, de Tatas– niet meer investeren in de uitbouw en het welzijn van de stad? Ze klagen steen en been over de gebrekkige infrastructuur, over de corrupte politiek, over de overbevolking, maar ze doen ze niets aan. Samen met hun internationale partners in de bankwereld blijven ook zij Mumbai gebruiken als een vanzelfsprekende bron van rijkdom. Voor de rest spelen de rijken met allerlei fantasieën over hoe de stad eruit zou moeten zien.

Ze vergelijken Mumbai met het orderlijke Sjanghai, of ze huren McKinsey in om een masterplan te maken. Die fantasieën komen meestal neer op een of andere vorm van Apartheid: men heeft de meerderheid van de bevolking nodig en tegelijk wenst men ze niet te zien of tegen te komen als gelijkwaardige spelers. Men wil de lichamelijke inbreng maar niet de politieke participatie. Maar dat alles is vergeefs: de massa zal niet zomaar verdwijnen. Ze zullen op de straat blijven wonen, plassen en kakken, en ze zullen ook in de toekomst blijven vragen naar diensten en voorzieningen.

En waarom antwoordt een partij als Shiv Sena, een populistisch-rechtse partij die al decennia weegt op het beleid van Mumbai, niet op de verzuchtingen van de meerderheid die voor haar stemt?

Arjun Appardurai: Shiv Sena is India's enige echte fascistische beweging, en dat is opmerkelijk want dat betekent dat het fascisme in India grootstedelijk is, gevestigd en geworteld in de financiële hoofdstad van het land en in de meest kosmopolitische stad van India. De beweging gebruikt een regionale en linguïstische identiteit, maar is in feite alleen maar geïnteresseerd in de stedelijke macht.

Maar het extreemrechtse discours appeleert wel aan de dromen en fantasieën van de gemarginaliseerde massa, anders zouden ze hun stem niet aan de Shiv Sena geven.

Arjun Appardurai: Mumbai wordt vaak gezien als een droomfabriek, de plek waar de films van Bollywood gestalte geven aan de verzuchtingen van de massa. Maar de stad is in veel opzichten niet alleen een fabriek, maar een slagveld van ideeën en dromen. De droom van een zuivere stad van Marathis is een dystopische gedachte, een droom die nooit gerealiseerd kan worden aangezien Mumbai voor zijn welvaart juist afhankelijk is van een veelheid van mensen.

Achter het mistgordijn van het hindoe- en Marathinationisme staan de echte vragen: wie bezit en wie bestuurt de stad en haar rijkdom? Maar Shiv Sena heeft zeker geen monopolie op de Mumbaise droom. Er is de middenklasse die droomt van een seculier en kosmopolitisch bestaan, en er is de droom van vele armen die een open sameleving willen waarin ze zelf ook aan de bak komen, onder andere economisch, maar ook met hun tradities en waarden.

De lingua franca van de stad is cash, en daar kleeft geen etnische afkomst of kaste aan. We werken allemaal met de meest diverse mensen, in film, bankwezen, straathandel... Dat leidt niet altijd tot positieve tolerantie, maar wel minstens tot praktische verdraagzaamheid.

De manier waarop rijkdom en welvaart geproduceerd worden in Mumbai zorgt ook voor ongelijkheid en spanningen. Dat kan de stad niet op haar eentje opvangen of oplossen, het zijn mondiale fenomenen die samenhangen met het dominante kapitalisme.

Is er een betekenisvolle sociale mobiliteit in de megastad?

Arjun Appardurai: Het is wellicht zoals in de Verenigde Staten waar de grote Amerikaanse Droom de samenleving in beweging houdt, terwijl alle studies aanwijzen dat de ongelijkheid en de kansen om uit de armoede te ontsnappen eerder afnemen. Als een maatschappij die zo rijk is er niet in slaagt om sociale mobiliteit voor zijn armen te garanderen, dan lijkt me de kans dat dat in India lukt eerder klein.

Dat pessimisme van de geest probeer ik wel te compenseren met een optimisme van de wil. We moeten blijven vechten voor het vergroten van de ruimte voor de onderkant van de samenleving om tenvolle deel te nemen aan de kansen en rijkdommen van de maatschappij.

Intussen zijn er blijkbaar mechanismen die ervoor zorgen dat de armen niet radicaal revolteren.

Arjun Appardurai: Dé cruciale vraag voor India is inderdaad waarom een samenleving die al duizenden jaren zo diepgaand ongelijk is niet leidt tot meer opstand. Waarom heeft India niet meegemaakt wat Rusland en China wel meegemaakt heeft? Al moet je daar wel bij opmerken dat het binnenland van centraal-India momenteel af te rekenen heeft met een massale maoïstische opstand. Maar dat is dus niet echt te merken in de grote steden, met al hun daklozen en uitgesloten.

Zelfs onafgezien van huisvesting en inkomen, stel je vast dat in Mumbai vaak 800 mensen één toilet moeten delen. Waarom accepteren mensen dat soort onmenselijke toestanden? Waarom branden ze de boel niet af?

'De fantasieën van de elite komen meestal neer op een of andere vorm van Apartheid: men heeft de meerderheid van de bevolking nodig en tegelijk wenst men ze niet te zien of tegen te komen als gelijkwaardige spelers. Men wil de lichamelijke inbreng maar niet de politieke participatie.'

Ik denk dat een antwoord op die vraag in elk geval moet vertrekken van de vaststelling dat de reële alternatieven op het platteland of in andere steden minstens even erg zonnig erger zijn. De toestand van boeren is wanhopig. Zij leven in een kapitalistisch systeem dat –voor hen- functioneert zonder kapitaal, alleen met steeds meer schuld. Daartegenover staat op zijn minst de aantrekkingskracht van de veelheid van dromen over een inclusieve moderniteit, een belofte op kansen en toekomst die sterker blijkt te zijn dan de dagelijks ervaren realiteit.

De mogelijkheden van de stad worden gesymboliseerd in de verhalen van Bollywood, maar ook in de zichtbare verhalen van theeshop-eigenaars of andere kleine zelfstandigen die zich opwerken. Uiteindelijk is mijn conclusie dat als zoveel wanhopig arme mensen de hoop niet laten varen, ik hen ook niet in de steek kan laten en cynisch worden. Zij zien wellicht iets dat ik niet zie.

Speelt kaste nog een rol in een grootstad als Mumbai?

Arjun Appadurai: India werd vroeger steevast beschreven vanuit het exclusieve perspectief van kaste en ritueel, alsof we geen klasse-, gender-, taal-, regio- of etnische verschillen kenden. Ik heb me altijd tegen die eenzijdigheid verzet. Maar ik stel nu vast dat kaste net als andere identiteitsverschillen veel meer betekenis en omvang gekregen heeft. Vooral voor dalits is het kastebewustzijn een enorme politieke kracht geworden. Daardoor zijn dalits erin geslaagd zich in het centrum van de Indiase politiek te manoeuvreren.

Het werk van Arjun Appadurai in Mumbai

'Ik ben in toenemende mate geboeid door het werk met de armsten in de grootsteden, de mensen dus die voortdurend geconfronteerd worden met feitelijk geweld of de dreiging van geweld in hun leven. Deze mensen zijn uitermate indrukwekkend omdat ze de hoop levend houden dat de wereld wel degelijk veranderd kan worden –en dan heb ik het zowel over hun lokale wereld als over de mondiale connecties waarvan ook zij deel uitmaken.

Ik probeer uit te zoeken wat antropologie kan betekenen voor het onderzoek naar de mogelijkheden voor deze mensen.'

'Daarnaast heb ik PUKAR opgericht –het hindi woord betekent aanroepen of bezingen, het acroniem staat voor Partnership for Urban Knowledge, Action and Research– waarin inwoners van slums of achtergestelde wijken zelf aan onderzoek doen over thema's die voor hen zelf relevant zijn. De bedoeling is om mensen die nooit een universitair diploma zullen halen toch de mogelijkheid te geven nieuwe kennis te produceren en te verspreiden. Dat is belangrijk want ook voor deze mensen is het niet langer voldoende om de kennis die bovenaan de ladder bestaat te respecteren. Er zijn te veel crisissen en noodtoestanden in de wereld om de oplossing alleen te verwachten van de traditionele centra van kennis.'

'In Mumbai hebben we nu, na een jaar of vijf, meer dan drieduizend jonge "blotevoetenonderzoekers" gevormd in vijftig verschillende wijken of scholen van Mumbai. Een groep moslims is bijvoorbeeld gestart met een onderzoek naar mode en hoofddoekgebruik. Een groep wijkbewoners heeft gewerkt rond een onderzoek naar spookverhalen in huurwoningen, wat enorm belangrijk is voor de hele immobiële sector van de stad.

Een groep blinde straat- en treinverkopers bestudeerden de –ongeschreven– wetten die de informele straatverkoop door blinden regelen. Ze wilden dat in kaart brengen, omdat er een voortdurende druk is van de middenklasse om af te geraken van de "chaos, vuilnis en drukte" die door deze verkopers zagezeggd veroorzaakt wordt, ook al heeft diezelfde middenklasse behoefte aan het aanbod van deze ambulante handel.

Het onderzoek resulteerde in een presentatie die door de verkopers gemaakt werd voor de stedelijke overheid, waarin ze duidelijk maakten wat hun wettelijke rechten waren, hoe de handel in realiteit georganiseerd en deels gecriminaliseerd is, en waarom de arbitraire repressie tegen hen zo onrechtvaardig is. Het onderzoek heeft, met andere woorden, vaak een advocacy-luik, omdat de onderwerpen bepaald worden door de direct betrokkenen.'

Laatste avond in de serie ***Cities in Development***: 20 december: 'Images of the City –Cases from Indonesia. Met Aryo Danusiri en Stephen Cairns. www.cades.be/debates

Zuid- en Centraal Azië India

Auteur: Gie Goris

1

24

Tweete

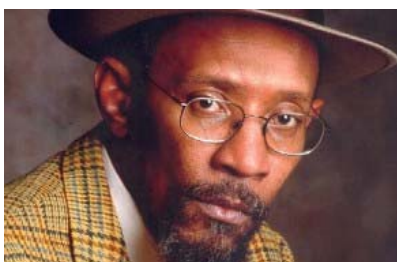
Delen

Dit artikel maakt deel uit van het dossier :

[Zaterdaginterview](#)

[Printvriendelijke versie](#)

Reggae poëzie met een scherp kantje Tussen hoop en angst

De Spaanse crisis heeft volgens Miren Etxezarreta veel te maken met de positie van

Linton Kwesi Johnson, dé Jamaicaanse dub-poëet uit Londen, staat op 23 november op het Brusselse Podium van het Festival van de Vrijheid. Socioloog van opleiding brengt hij al sinds de jaren zeventig vlijmscherpe maatschappij-...	Spanje als periferieland binnen de Europese Unie. Maar evengoed is de crisis een uitdrukking van de contradicties binnen het neoliberale...	VERDER IN DIT DOSSIER:
28/10/2011	'Bijkomend klimaatgeld is geen eis van 11.11.11, het is een engagement van de overheden'	
22/10/2011	'De Nigeriaanse overheden hebben het monster van het geweld mee gecreëerd'	
21/10/2011	Sami Zemni over verkiezingen, revolutie en democratie in Tunesië	
14/10/2011	Arif Havas Oegroseno: Groene groei voor Indonesië	
07/10/2011	'Vluchtelingen keren meestal terug'	
07/10/2011	Okwui Enwezor: De verbeelding en de macht in de Arabische wereld	
01/10/2011	'Alles 'Nuff Said'	
30/09/2011	Bill Vorley: 'Rechtvaardige handel is belangrijker dan voedselkilometers'	
23/09/2011	Peter Eigen: 'Corruptie is verantwoordelijkheid van overheden én bedrijven'	
22/09/2011	Mercan Dede: Muziek als het geluid van een vallende regendruppel	
16/09/2011	'De Palestijnse leiders voeren uit wat het Israëliische koloniaal regime dicteert'	
09/09/2011	'Het tijdperk van 11 september is voorbij'	
30/08/2011	Vergeet Europa's ooststrand niet	
26/08/2011	Libië: 'Het eerste hoofdstuk van de maskerade is bijna voorbij'	
19/08/2011	Hongersnood in Somalië: een gedeelde verantwoordelijkheid	
12/08/2011	Hoe China, de VS en de EU passen in het crisisplaatje	
29/07/2011	Pakistaans ambassadeur Jalil Abbas Jilani over de relatie met India	
22/07/2011	Tijd voor een Afrikaanse industriële revolutie	
15/07/2011	Het belangrijkste is de revolutie levend te houden	
09/07/2011	'Onze politici koesteren zich in factfree politics'	
01/07/2011	Ondernemer uit Ghana gaat strijd aan met namaakmedicijnen	
25/06/2011	Zuid-Afrika kijkt naar de ruimte	
17/06/2011	Risicoreductie belangt iedereen aan	
17/06/2011	"Een sociaal en ecologisch zinvolle job geeft meer arbeidsvreugde"	
10/06/2011	'Investeren in aids is geen bodemloze put'	
1 of 5 >>		

0 reacties

Reactie: *

Door dit formulier door te sturen gaat u akkoord met de [Mollom privacy policy](#).

Uw naam: *

E-mailadres: *

De inhoud van dit veld blijft privaat en wordt niet publiekelijk getoond.

Opslaan

India

Is India goed bezig?

'Gaat het goed met de ontwikkeling van India of stelt het land verschrikkelijk teleur?' vragen

Indiaas protest tegen sponsor Olympische Spelen klinkt steeds luider

Het Indiaas Olympisch Comité zal de protesten van de slachtoffers van de gasramp in Bhopal overbrengen aan de organisatoren van de Zomerspelen in 2012 in Londen. De slachtoffers willen dat het Amerikaanse Dow Chemicals...

economen Jean Drèze en Amartya Sen zich af in een nieuwe MO*paper. Deze paper is gratis te downloaden op MO.be. Zuid- en Centraal Azië

India: de komende opstand

India geldt terecht als een van de meest succesvolle groeielanden, maar de nieuwe supermacht scoort vreselijk slecht op het vlak van sociale ontwikkeling. Dat kan en moet beter, argumenteren Nobelprijswinnaar Amartya Sen en...

NAVO moet Afghanistan via het noorden bevoorraden

Nu de grens tussen Pakistan en Afghanistan gesloten is, moeten de NAVO en de Verenigde Staten overschakelen op het Noordelijke Distributienetwerk. Dat loopt onder meer via de Baltische staten, Rusland en voormalige...

Bloei saffraanteelt is voorbij in Kasjmir

De oogst van saffraan in de Kasjmirvallei is in het afgelopen jaar met zestig procent teruggelopen, vooral door de toevloed van goedkope namaak. Ook de zijdesector is ingestort.

Vrouwelijke rebellen kiezen voor burgerbestaan

Vijf jaar na het einde van de burgeroorlog in Nepal hebben honderden vrouwelijke strijders van het maoïstische Volksbevrijdingsleger gekozen voor vrijwillig vertrek uit hun eenheden. Ze krijgen een vertrekpremie; als burger...

Nepal leent geld voor strijd tegen klimaatverandering

Nepal leent 45 miljoen euro voor projecten van het omstreden Klimaatinvesteringsfonds. Tegenstanders van deze klimaatlening vinden dat arme landen geld moeten krijgen, niet moeten lenen, om zich te wapenen tegen de...

